

ĽUBOVNÍK

ČASOPIS ZÁKLADNEJ ŠKOLY V ĽUBOTICIACH

ROČNÍK IV. DECEMBER 2021

VIANOČNÉ VYDANIE

Milí malí i veľkí čitatelia!

Po roku sa vám opäť prihovárame špeciálnym sviatočným vydaním školského časopisu Ľubovník.

Prešiel rok. Naše fyzické i psychické sily sú ťažko skúšané a čoraz častejšie hľadáme niečo, čo by nás udržalo vo viere, že pandémie koronavírusu raz pominie. Obraciame sa do svojho vnútra, prehodnocujeme svoje životné návyky. Viac cvičíme, vyhľadávame zdravšiu stravu a čistejšie vzťahy. Aj deti, ktoré prispeli do nášho časopisu svojou tvorbou, to takto cítia. Napísali básničky i úvahy, v ktorých vyjadrujú túžbu po pekných rodinných vzťahoch a vzájomnej láske. Neprestali tvoriť, maľovať, spievať, radosť sa - o čom svedčia aj fotografie z akcií uverejnené na školskej webovej stránke. Zapájajú sa do charitatívnych zbierok, rôznych predmetových súťaží, zbierajú druhotné suroviny. Myslia na svojich blížnych i na planétu Zem.

Veríme, že si aj v tomto výbere tvorivosti nájdete niečo, čo vás osloví, rozosmeje či pohladí po duši. Uvarte si s nami rybaciú polievku, začítajte sa do Červeného vína, zapievajte trojkráľovú koledu či vytvorte pletené srdiečko. Prajeme vám príjemné chvíle pri listovaní stránkami časopisu.

Mgr. Júlia Töröková

ZAMYSLENIE

NÁDEJ. V živote každého človeka sú chvíle, ktoré znáša veľmi ťažko, momenty či prekážky, ktoré sa zdajú byť neprekonateľné. V tomto čase prichádza **nádej**. Nádej znamená pre každého jedinca niečo iné. Slovo, o ktoré sa opieram v mojej úvahe, sa skladá z piatich, na prvý pohľad obyčajných písmen. Každý kúsok v nás evokuje niečo iné.

N ako **nebo**. Nebo pre nás symbolizuje slobodu. Často sa k nemu obraciame a je pre nás synonymom nádeje. Nebu väčšinou predkladáme svoje túžby, problémy a starosti. Pre mňa nebo znamená istotu. Je domovom hviezd a mesiaca, ktoré sa pravidelne striedajú na oblohe. Po každej noci prichádza nový deň, aby sme vedeli využiť všetko, čo sme sa predošlý deň naučili. Toto striedanie je pre mňa a pre vás všetkých možnosť začať odznova a uvedomiť si, že príde aj nový, lepší zajtrajšok.

Druhé v poradí je písmeno **A** ako **amulet**. Amulety môžu mať rôznu podobu, ako napríklad náramok, náhrdelník, prívesok. Od praveku ľudia verili na silu amuletov. Bol to predmet, do ktorého dali všetky túžby a verili, že sa im to splní. Nechýbala im nádej. Vieme povedať, že amulet bol, je a bude zhmotnenou nádejou.

Ďalšia časť je **D** ako **dno** alebo **depresia**. Depresia neznamená vždy len to, že sa zavrieme do izby so smutnými pesničkami a preplačeme niekoľko hodín. Niekedy to znamená aj to, že vstaneme z postele, ideme do práce, usmievame sa nasilu na všetkých ľuďoch, prideme domov a sedíme ticho len tak na posteli a čakáme na čas, kedy môžeme ísť spať. Pretože jediné, čo cítime, je prázdnota. V tejto chvíli máme nádej, že zajtra môže byť lepší deň a naše telo sa z rúk depresie vytrhne a verí, že náruč šťastia je otvorená pre každého z nás.

Predposledná časť slova nádej je **E**. Možno sa pýtate, čo v nás písmeno E môže evokovať. U mňa je to **elixír**. Tento čarovný nápoj, z ktorého sa napijeme a všetko sa splní, poznáme väčšinou z rozprávok. Z medicínskeho hľadiska je podobný lieku. Poznáme elixír mladosti, krásy, nesmrteľnosti a mnoho iných. Aj nádej by sme vedeli prirovnať k akémusi elixíru života. Síce nás nedokáže vyliečiť, prinavrátiť krásu alebo zaručiť nesmrteľný život, no veríme a dúfame, že nám elixír dá moc ovládnuť sa a vzoprieť sa osudu. Vďaka nádeji máme silu objavovať šťastie a príbeh nášho života. Môžeme povedať, že nádej je pre nás elixír života.

Posledným písmenom je **J** ako **jazda**. Jazda naším životom. Keď sme malí, nemôžeme sami šoférovať a musíme dôverovať človeku, ktorý sedí za volantom. Keď sme starší, preberáme volant do vlastných rúk a jazdíme rokmi nášho života. Pozeráme na krásy sveta, pekné a šťastné momenty. Niekedy sa však dostaneme na križovatku a musíme sa rozhodnúť, na ktorú stranu pôjdeme. Môžeme sa dostať aj do slepej ulice, kde máme chuť skončiť a nepokračovať. V tomto momente prichádza nádej, ktorá nám pomôže nájsť cestu von.

Nádej môže mať rôzne podoby. Nebo ako istota, amulet ako zhmotnená nádej, depresia ako nádej pre lepšie obdobia, elixír ako nádej života v jednej fliaštičke a jazda ako nádej nájsť cestu. Môže to byť aj niečo úplne iné, ale stále musíme veriť v to, že vždy bude lepšie. Lebo nádej umiera posledná.

NEVIEŠ SI PORADIŤ? ZAVOLAJ NA NONSTOP LINKY:

Linka detskej istoty: 116 111

Marianna Majdaková, 9. A

Linka dôvery Nezábudka: 0800 800 566 2

BETLEHEM

Počas Adventu zdobil náš administratívny pavilón betlehem z prírodných materiálov. Vyhotovala ho pani asistentka Mária Valenčíková spolu so žiakmi.

VEDELI STE?

Tradíciu betlehemov alebo jasličiek zaviedol svätý František z Assisi, zakladateľ rehole františkánov. Na Vianoce v roku 1223 pripravil v jaskyni v talianskom Greccio jasle, do ktorých uložil živé dieťa. Vedľa stála Mária a Jozef, priviedli aj osla a vola. Od tohto momentu sa tradícia betlehemov v Taliansku silno zakorenila. V 15. storočí sa jasličky so živými hercami alebo so sochami Ježiša, Márie, Jozefa začali objavovať na námestiach stredovekých miest pri predvádzaní vianočných mystérií. V 16. storočí rozširovali betlehemskú tradíciu po Európe okrem františkánov už aj jezuiti. Výjavy narodenia Krista alebo klaňania Troch kráľov sa preniesli z gotických oltárov do priestoru. Postupne dosiahli drevené figúrky chrámových Betlehemov veľkosť človeka. Zvyk stavať Betlehemy sa neskôr rozšíril do všetkých krajín. Najhonosnejšie betlehemy sa stavali vo františkánskych a kapucínskych kostoloch a na ich výzdobe sa podieľali poprední umelci a vladári.

Na území dnešného Slovenska sa jasličky začali stavať od 13. storočia. Neskôr ich vystriedali gotické krídlové oltáre. V období baroka sa v kostoloch stavali veľké betlehemy v životnej veľkosti. S postupným rastom počtu figúrok sa však ich rozmery zmenšovali. Koncom 18. storočia vydal Jozef II. nariadenie, ktorým zakázal stavať v kostoloch betlehemy pre prílišnú honosnosť a nákladnosť. Tento úradný zásah znamenal masový rozkvet betlehemov, pretože ľudia ich v zjednodušenej podobe začali stavať doma. Na Slovensku prevládali drevené vyrezávané betlehemy. K najkrajším patria stredoslovenské, pretože rezbárski majstri bývali najmä v okolí banských miest. Na severnom a východnom Slovensku prevládali jednoduchšie betlehemy. Často boli prenosné a slúžili pri typických vianočných obchôdzkových hrách. Nový rozkvet zaznamenali betlehemy po roku 1989. Známe je dielo Jozefa Pekarú, ktorého pohyblivý Slovenský betlehem je trvalo vystavený v Rajeckej Lesnej pri Žiline.

Podľa: História Betlehemov, <https://modlitba.sk/?p=9707>

PETRA HEČKOVÁ, 8. A **FRANTIŠEK HEČKO**

Po stopách môjho uja

Všetko sa to začalo tým, že sme v škole mali napísať charakteristiku typického Slováka. Ja som sa začala pýtať, kto by to mohol byť. Vtedy som sa dozvedela, že v rodine máme osobnosť, ktorá je známa v literatúre.

Drevená dedina, film,
1954

František Hečko

„**František Hečko** bol básnikom a prozaikom slovenského sedliactva, a preto si ho zobrazujem ako typického Slováka. Je jedným z mojich predkov z otcovej strany. Autor **Červeného vína** i **Drevenej dediny**, človek, ktorý dobre poznal svoj domov,“ začala som. Ale čo ďalej? Hľadanie ma zaviedlo k mojej tete. „Podľa rozprávania mojej tety to bol inteligentný, pracovitý a skromný človek, ale zato veľmi tvrdohlavý a až príliš dôverčivý. Vždy veril v dobro a mal čisté ideály.“

Ako vlastne vyzeral? Na to mi poslúžili knihy o spisovateľoch, ale chcela som to počuť aj z úst tých, čo si ho pamätali. „Podľa opisov jeho osoby som sa dozvedela, že nosil plešinu, ktorá mu zvýrazňovala jeho veľké čelo. Mal malé modré oči a nosil čierne okrúhle okuliare. Pod veľkým nosom mal malé nevýrazne pery. Bol vysokej postavy. Všetci v našej rodine sme na neho veľmi hrdí,“ zakončila som. Zo slohu som dostala jednotku, ale chcela som vedieť viac. A nielen ja, aj moja slovenčinárka.

Kontaktovala som moju tetu zo Smoleníc, ktorá mi sľúbila, že kontaktuje rodinu a zistí, či sú nejaké spomienky o Františkovi. Medzitým som sa rozhodla, že si prečítam knihu *Drevená dedina*, ktorá je, podľa rodiny, jeho autobiografia a mohla by som z nej použiť nejaké spomienky. Tešila som sa na nové dobrodružstvo hľadania... Moje hľadanie však skončilo skôr ako začalo. Uplynul mesiac a ja som sklamané napísala do mailu mojej pani učiteľke:

Je mi veľmi ľúto, že sa mi nepodarilo zistiť žiadne spomienky na Františka Hečka od jeho blízkej rodiny, nakoľko je ťažké spojiť sa počas tejto pandémie s nimi, väčšinou sú už vo vysokom veku a nechcem ich ohroziť.

Napriek tomu sa mi podarilo z antikvariátu zohnať výtlačok knihy *Drevená dedina*, z roku 1953. Mnoho som sa z nej o ujovi dozvedela, lebo je to podľa rodiny autobiografické dielo, i keď sa neodohráva v jeho rodnej dedine Suchá nad Parnou, ale v Dolnej Lehote, obci, z ktorej pochádza jeho manželka Mária Jančová.

TIP NA KNIŽKU

Chcem sa s Vami podeliť s príbehmi, ktoré ma oslovili a, podľa mňa, vystihujú niektoré typické vlastnosti Slovákov:

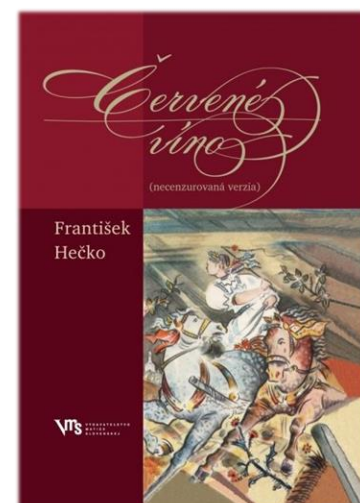
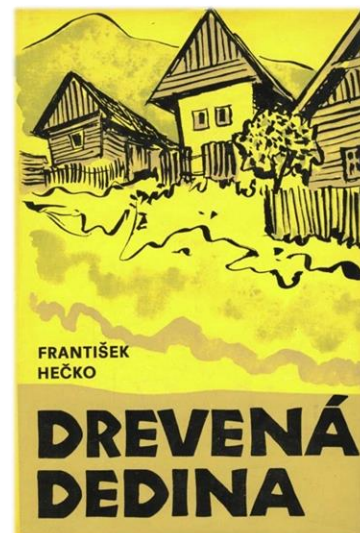
“Keď mal Juraj okolo 13 rokov raz v noci sa zobudil na spev ruského vojaka, ktorý spieval v záhrade jeho starého otca. Juraja to priam nadchlo, otvoril okno a započúval sa. Neskôr zistil, že toho vojaka pozná. Bol to známy jeho starého otca. O pár dní neskôr sa Juraj a jeho starý otec stretli s vojakom a začali sa rozprávať o hudbe. Juraj mu porozprával, ako mu jeho mama spálila od hnevu jeho harmoniku, ktorú si kúpil. Ruského vojaka to dojalo a rozhodol sa, že Jurajovi podaruje svoju novú harmoniku. Tak vraj začal mať Juraj rád aj hudbu.”

Úryvok som si opísala. Hlboká láska k hudbe, hra na harmoniku, to vraj boli aj črty môjho uja. A zaujal ma aj druhý text, ktorý pekne vystihuje ujev zmysel pre rodinu:

Pred Jančovičovou krčmou sa Jurajova mama rozbehnutá zrazu zastaví. Oboma rukami zacloní si čelo nad očami. Nedobre sa jej pozerá do pomarančovožltého svetla - i krátkozraká je. Ale čo? V tom okamihu vyletia jej ruky vopred ako háky a nohy sa pod ňou samočinne rozbehnú do šialeného behu. Letí ako vietor, nevšímajúc si ľudí, ktorí ju stretávajú. A keď pomarančovožlté nebo nad Hruštínskymi hoľami najtuhšie zažiarí - vletia si do náručia. Matka so synom. Jurko vybehne z drevenice starého otca s harmonikou na bruchu. Mama si utrie oči a ústa sa jej rozťahnu do úsmevu:

“Zahraj chlapče, - rozkáže, - nech svet počuje, že sa mi vrátil syn!”

Prečo som si svojho uja vybrala ako typického Slováka? Pre jeho hlbokú lásku k hudbe, veď náš folklór si vo svete vážia, a zmysel pre rodinu, aj to je veľký dar, o ktorý by sme nemali prísť. Zvláštne, čo dokáže jedna úloha zo slohu. Mňa priviedla k tomuto: hľadať svoje korene, byť hrdá na svojich blízkych a zvedavá na ich život.

TV miniséria Červené víno, 1972

PREČÍTAJTE SI: román Červené víno

Román zobrazuje životné osudy troch generácií vinohradníckej rodiny Habdžovcov. Román má autobiografický charakter, za prototyp hlavných postáv slúžili Hečkovi jeho starí rodičia (v románe Michal Habdža a jeho žena Verona) a rodičia (Urban Habdža a jeho žena Kristína). V postave Marka (syna Urbana a Kristíny) zobrazil Hečko sám seba.

ČARO VIANOC

Atmosféra Vianoc by mala byť v každej rodine. Keď sa prvýkrát nadýchame mrazivého vzduchu, z neba padajú malé snehové vločky, ktoré vytvoria dlhý, biely koberec, pokojná príroda a pohoda v každom z nás, tak to sú Vianoce. Vianoce sú čas, keď sa hluk, hnev a nepokoj premenia na lásku a ticho.

Predvianočné obdobie sa vlastne začína zapálením prvej sviečky na adventnom venci. Symbolom Vianoc je adventný kalendár. Deti si otvoria každý deň jedno okienko s cukríkom a posledný deň, 24. decembra, sa im splnia všetky ich sny.

Na Vianoce v domácnosti rozvoniavajú koláčky a medovníky pečené s láskou. Vianočný stromček v obývačke svieti pestrými farbami a na Štedrý večer je pod ním veľa darčiekov, ktoré potešia každú ľudskú dušu. V izbe hrá vianočná melódia, ktorú počúvajú deti pri čakaní na zvonček. Na Štedrý deň pozerá celá rodina rozprávky a rodičia sa vracajú do detstva.

Ale Vianoce nie sú o darčekom a guľovačkách. Sú hlavne o nás a našich rodinách. Vianoce sú čarovným obdobím, ktoré by malo zostať v našom srdci čo najdlhšie.

Paulína Lešková, 6. B

Marko Mihal'

Za oknom dnes padá sneh, sánkovačka bude hneď!
V okne sa stromček ligoce, za chvíľu sú tu Vianoce.

Sára Majirská: Prosba

Každý večer pri okienku
malá Zuzka sedáva,
čo si prosí na Vianoce,
do nebička rozpráva:

„Ach, Ježiško, daj mi, prosím,
nech ma psíček počúva,
k tomu dáky pekný darček,
čo psíčkoví požičiam.
Celý rok som poslúchala,
mám jednotky v škole, vieš?
Splň mi pranie, nech sme zdraví
a aj šťastní k tomu tiež.“

Padá sniežik, noc je tichá,
tajná chvíľa nadišla,
žiari stromček, horí sviečka,
Ježiško ju vyslyšal.

Patrícia Čechová: Zimná básnička

Vonku padá biely sneh,
na ulici počuť smiech.

Tak už prišla veľká zima,
teší sa celá rodina.

Ocko v krbe zakúril,
čajík s medom uvaril.

Všetci sedia pri stromčeku,
majú z toho radosť veľkú.

Ježiško nás navštívil,
by nás všetkých potešil.

ZIMNÉ BÁSNIČKY 5. C

Ela Daňáková

Padá sniežik, padá,
ale ja som rada.
Už je biela zem,
poďte všetci sem.

Bude dobrá sánkovačka,
bude dobrá lyžovačka.
Do oblôčka sniežik hľadí,
ale my sme všetci radi.

František Potocký

Vianoce sú sviatky krásne,
každé dieťa má byť šťastné.
Vianočný stromček k tomu patrí,
pod ním darčeky – jeden, dva, tri.

Veľa radosti z nich majú,
až im očka trblietajú.
Čakali aj veľa snehu,
zatiaľ iba blata, veru.

Amália Kovaľová

Zima, zima, krásne sneží
a na snehu zajko leží.
Ach, ten malý ušiačik
má zmrznutý ňufáčik.
Kúpime mu čižmičky
na studené nožičky.

Linda Lukáčová

Vianoce sú za dverami,
sneh nám padá za oknami.
Všetci kričia: „Sú tu zas,
neobídu ani nás!“

Vianoce sa blížia krokom,
deti domov bežia skokom.
Už sa tešia na prázdniny
a na kruh svojej rodiny.

Kristína Lukáčová: Vločka

Malá vločka z neba padá
a na domček ticho sadá.
Prináša nám Vianoce,
keď sa stromček ligoce.

Alex Mruz: Predvianočná báseň

Už je čas adventný, prichádza čas vianočný.
V krbe drevo praská, oj, ale dedko mľaská.

Zdobíme perníky medové, o chvíľu sú hotové.
Stromček sa nám ligoce, čoskoro sú Vianoce.

Čiapku, šál a rukavice, aby nás obchádzali zimnice.
Sniežik čistý, bielučký, robím si snehuliačie guľôčky.

Mamka kričí z obloka: „Deti, nechodte do potoka!“
Sadáme k stolu večernému, modlíme sa k Ježiškovi našemu.

Damián Timko

Vianoce sú za rohom, Mikuláš je za oknom.
Čaká na vašu čižmičku, dúfa, že ste v škole dostali jedničku.

Sniežik sa ligoce, stromček sú pre nás Vianoce.
Darčeky sú pod stromčekom a my večeríme za stolčekom.
Už k nim ideme, s rodinou sa z nich radujeme.

Predtým, než sme ich rozbalili, pekne sme sa pomodlili.

Ja som dostal čertíka a sestra hojdacieho koníka.

Ocko dostal zemiaky a mamka pekné topánky.

Dedko s babkou dostali televízor
a teta lístok na autobus, v ktorom bol revízor.

O RODIČOVSKÉJ LÁSKE

Katarína Petrovská, 8. A: KEĎ RODINA CHÝBA

V jedno slnečné popoludnie sa vybrali Majka a Miško, deti Kováčovcov, do lesa na lesné jahody. Aj keď sa už schýľovalo k večeru, deti stále nič nemali. Majka sa už zberala k odchodu, keď tu Miško zakričal: „Ja domov neprídem s prázdnyimi rukami. Poďme hlbšie do lesa.“ „Nie! Ja sa bojím a o chvíľu bude tma. Veď to tam vôbec nepoznám,“ povedala Majka. Miško pohotovo odpovedal: „Minule som bol s oteckom na mieste, kde teraz bude určite veľa jahôd a pred zotmením nám ostáva ešte takmer hodinka. Neboj sa, rodičia sa nič nedozvedia.“

A tak asi o dvadsať minút mali plné krčiažky jahôd. Keď odchádzali, začuli v kroví šuchot. Vyliezla z neho obrovská medvedica. Vyzerala veľmi nahnevaná. No veď aj bola. „Čo tu robíte!? Toto je môj pozemok!“ zrevala medvedica hrozivým hlasom.

Miško trochu naľakaný hovorí: „Ako to?! Veď les patrí všetkým.“

Medvedica nato: „Vy ste mi obrali všetky jahody? Tak teraz to musíte splatiť.“

Zrazu ich medvedica schytila a ťahala ich do svojho brloha. Deti kričali a bránili sa všetkými silami, ale proti medvedici to nestačilo. Keď tam konečne dorazili, medvedica hovorí: „Splatiť mi to jedine tak, že tu budete upratovať a pomáhať mi, kým nebude dlh splatený.“ Chtiac nechtiac sa deti pustili do upratovania.

„Čo keď sa odtiaľto nikdy nedostaneme?“ nariekala Majka.

Janko sa tiež so slzami v očiach pridala: „Náhodou som počul, že medvede vždy plnia svoje slovo. Pod rýchlo poupratovať, možno, keď jej ochotne poslušime, pustí nás domov.“

Ale keď už mali deti všetko hotové, medvedica pre nich našla ďalšiu prácu. Potom ďalšiu... lebo medvedica mala aj mláďatá, s ktorými bolo tiež veľa práce.

Približne napoludnie išla okolo brloha veverička, ktorá sa dobre poznala s medvedicou. „Tak toto som od teba nečakala! Uväzníš dve nevinné deti, lebo ti zjedli zopár jahôd? Hanbi sa! Vieš, akí sú ich rodičia zúfalí?“ zúrivo sa vrhla na medvedicu. Medvedica napoly prekvapene a napoly nahnevane hovorí: „Všetci vedia, že na tom mieste nemajú čo robiť.“ V tej chvíli prišiel aj vlk. „Zdravím dámy,“ ozval sa svojím hrubým hlasom, „prečo sa hádate v takýto krásny deň?“

„Že prečo? Medvedica uväznila dve deti pre pár jahôd!“ horekovala veverička.

„Viete, že rodičia týchto stratených detí ich neustále hľadajú? Počul som ich kričanie v lese. Viete, že rodič si svoje deti chráni. Môžeme na to doplatiť my aj naše mláďatá.“

Veverička sa tak pozrela na medvedicu, že medvedica mala pocit, že na ňu každú chvíľu vyskočí, ale po chvíli bez slova odišla. Hneď po nej odišiel aj vlk.

Keď sa medvedica vrátila do brloha, našla znova obrovský neporiadok a uprostred neho svoje medvediatá. „Čo to má znamenať!?“ zrevala medvedica tým najsilnejším hlasom v dejinách silných hlasov. Majka sa nevinne ozvala: „My za to nemôžeme, pretože sme hrabali lístie tak, ako ste nám to prikázali.“ Medvedica vďaka výstupu veveričky mala trochu výčitky svedomia, a tak odpovedala: „No dobre, ak mi pomôžete toto poupratovať, tým bude váš dlh splatený. Čo vy na to?“ Deti jednohlasne odpovedali: „Áno, prosím!“ A tak sa spoločne pustili do upratovania. Keď bolo všetko na svojom mieste, medvedica potichu hovorí: „Váš dlh je týmto splatený, môžete ísť domov. Aj ja som mama, chápem starosť vašich rodičov.“

A tak sa rozlúčili. Majka a Miško prišli domov až večer, práve vo chvíli, keď prišli domov aj rodičia. To bolo radosti. Deti im porozprávali svoj príbeh a mama si len vzdychla: „Akým veľkým darom je rodičovská láska!“

UROBTE SI S NAMI

Praktická úloha z Techniky: Pletené srdce

Zhotov si dekoratívny predmet na vianočný stromček - pletené srdce. Inšpiruj sa fotografiou.

Materiál:

oceľový drôt na základnú konštrukciu srdca s priemerom 0,8 – 1 mm, (hrubší drôt = pevnejšia konštrukcia)
staré noviny alebo časopis
tekuté lepidlo
farba v spreji (prípadne temperová farba) podľa vlastného výberu
mašľa na ozdobenie
niť

Pracovné pomôcky:

nožnice
špajdľa
štipiec na bielizeň (príp. kancelárske spinky)
pravítko
štetec
podložka na prácu

TIP

Týždeň vopred si priprav dostatočný počet papierových trubičiek podľa veľkosti srdca (cca 30 kusov). Každú stranu novín rozdeľ po výške na dve polovice. Pomocou špajdle zroluj trubičky a konce papiera prilep. Keď budeš mať trubičky hotové, môžeš ich pred lepením zafarbiť – výhodnejšie je farbiť sprejovou farbou po ukončení opletania.

Pracovný postup:

1. Oceľový drôt vsuň do jednej trubičky tak, aby prečnieval na každú stranu cca 0,5 cm. Prelož na polovicu – vznikne hrot srdca. Dotvaruj zaoblené srdce, konce trubičky s drôtom zlepi a zafixuj pomocou štipca alebo sponky.
2. Začni opletať kostru srdca – začiatok zafixuj pomocou lepidla a štipca a obtoč trubičku cez kostru na protiľahlú stranu srdca. Podľa potreby nadpoj trubičky zasunutím do seba. Miesta, kde dochádza k prekríženiu trubičiek, zafixuj lepidlom. Obtočenie ukonči prilepením trubičiek o kostru srdca. Hotový výrobok môžeš ozdobiť mašľou, prípadne ho zavesiť na niť.

P. uč. Šimon Lechman

ANJELSKÁ GALÉRIA

Petra Petrušová, 9. B
Emily Homolová, 9. C
Sarah Červeňáková, 6. B
Lejla Hudáková, 6. A
Tamara Černická, 9. B
Natália Šimčíková, 9. A

CESTA OKOLO SVETA

Filip Majdák, 6. B

Jedného krásneho dňa sa v čínskom meste Wu-chan narodil malý vírus. Na každodenných prechádzkach po čínskych uliciach spoznával mnoho ľudí. Oni si jeho prítomnosť vôbec neuvedomovali, a to ho veľmi trápilo. Po nejakej dobe ho už nebavilo navštevovať školy, knižnice, divadlá v Číne. Veľmi túžil spoznávať svet. „Taliansko! To je krajina, ktorú chcem navštíviť,“ povedal si malý vírus. Hneď potom utekal na letisko, kde nastúpil na prvé lietadlo smerujúce do Európy.

Taliansko ho veľmi očarilo. Bolo tam toľko ľudí z rôznych krajín. Prvé miesto, ktoré navštívil, bolo lyžiarske stredisko. Ani tu ho nikto nepoznal. Rozhodol sa, že bude cestovať ďalej. Odskočil si do Španielska, Rakúska, Nemecka. Netrvalo dlho a ľudia si začali uvedomovať prítomnosť malého vírusu. „Čo to majú ľudia na rukách?“ pýtal sa vírus. Rozčuľovalo ho, že ľudia začali používať dezinfekciu, aby sa mu vyhli. Európa sa mu prestávala páčiť, a tak si povedal, že navštívi Ameriku. Na letisku sa pristavil pri obrazovke, na ktorej moderátor rozprával o nebezpečnom víruse, ktorý nakazil celú Čínu a ďalej cestuje svetom. Všetci ho pomenovali COVID-19. „To som ja!“ vykrikoval vírus. Veľmi sa potešil, že od ľudí dostal meno. Hneď bola cesta do New Yorku príjemnejšia.

V Amerike sa mu veľmi páčilo. Precestoval všetky štáty. Bol šťastný z toho, že si jeho prítomnosť ľudia uvedomovali. Jedna vec ho však trápila viac. „Kedy sa dostanem na Slovensko? Navštívil som mnohé zaujímavé krajiny, ale krásy Slovenska som ešte nevidel.“ Schoval sa v kufri jedného Slováka, ktorý cestoval z Ameriky domov.

Najviac ho očarila Bratislava, hlavné mesto Slovenska. Cestoval už dlho, ale stále nebol unavený. Hnevalo ho, že všetci vedci sveta pracujú na jeho zneškodnení. Prečo sú na neho ľudia takí zlí? Veď on chcel len cestovať, spoznať nové krajiny a ich kultúru.

Tento príbeh je naozaj pravdivý. A ako to viem? Vírus navštívil aj našu domácnosť a osobne som sa s ním zoznámil. Už od nás odišiel, no neúnavne navštevuje a „spoznáva“ ďalšie a ďalšie rodiny a neprebádané územia. Občas zmení i meno a cestuje inkognito. I vy ste s ním mali tú česť?

KOMIKS

ZACHRÁNENÝ SNEHULIAK

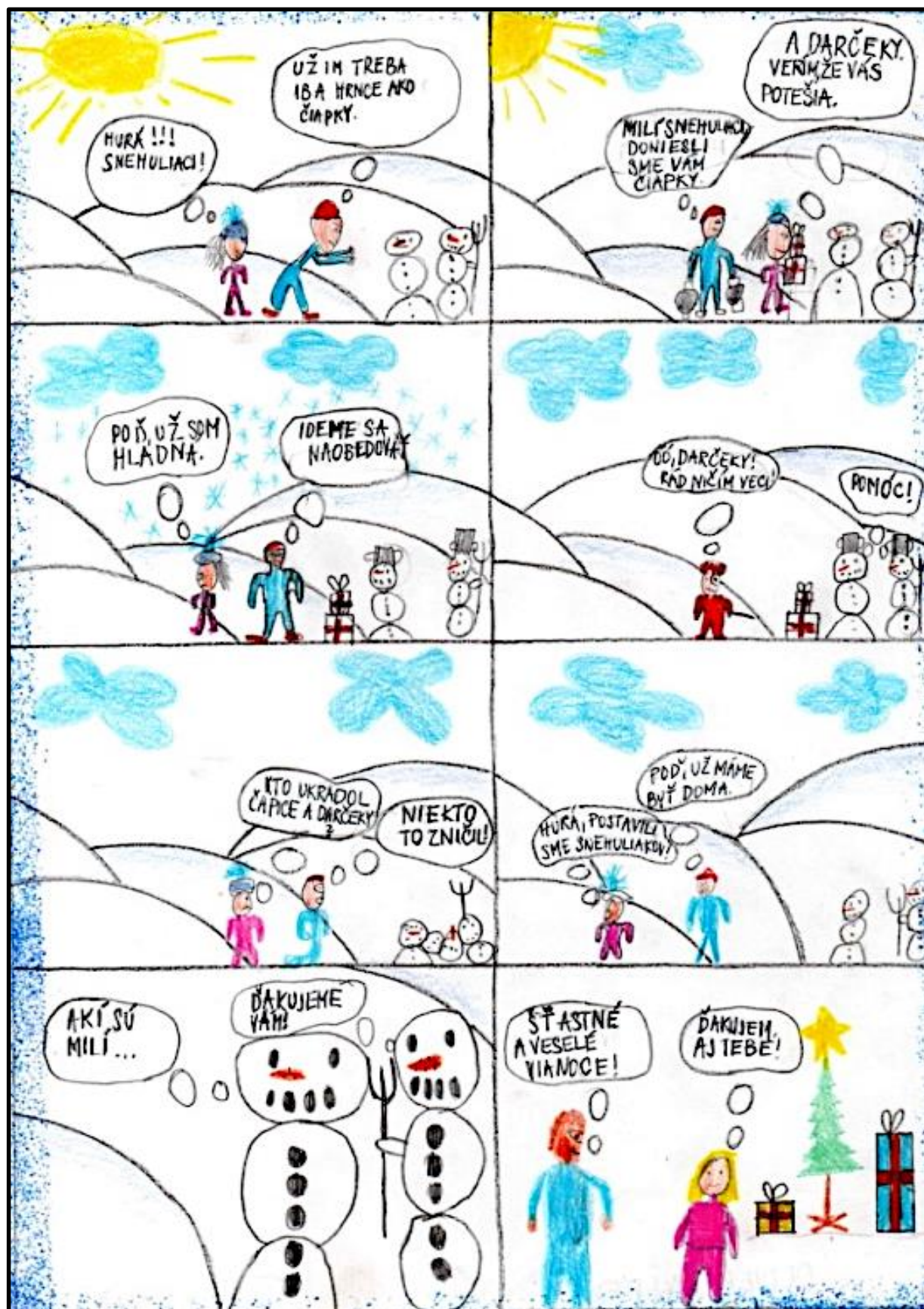
Píše a kreslí: Katarína

KOMIKS

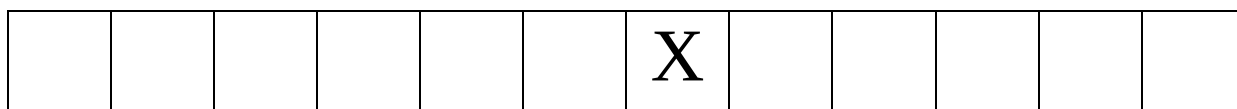
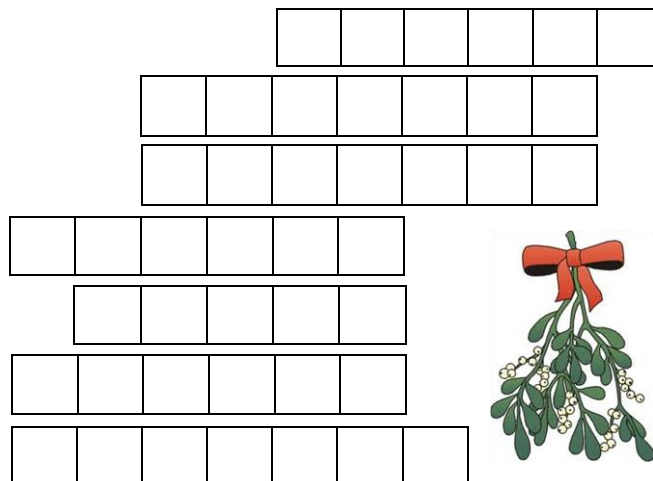
ŠŤASTNÉ A VESELÉ

Píše a kreslí: Oliver

HÁDAJ A HĽADAJ

1. Na Štedrý večer je aj
štedrovečerná...
2. Na nebi žiari...
3. Počas Vianoc si všetci prajú
zdravie a...
4. Na Vianoce je spolu celá...
5. Vo vani je...
6. Na vianočnom stole svieti...
7. Pod vianočným stromčekom
veselo rozbaľujeme...

POPREHADZUJ PÍSMENKÁ A DOPLŇ: R Ý Š D E T E V R E Č

NÁJDI VO VIACSMEROVKE: stromček, darček, hviezda, Vianoce, sneh, snehuliak, rodina

D	A	R	O	D	I	N	A	I
A	U	Y	I	V	S	V	U	Z
R	K	K	L	I	E	N	Ž	K
Č	I	O	A	A	I	T	E	S
E	M	S	Ž	N	F	I	L	H
K	E	Č	M	O	R	T	S	O
N	G	A	Z	C	E	M	Y	V
O	J	N	B	E	Ž	O	D	O
S	N	E	H	U	L	I	A	K
B	A	B	L	M	E	M	F	J
H	V	I	E	Z	D	A	E	I

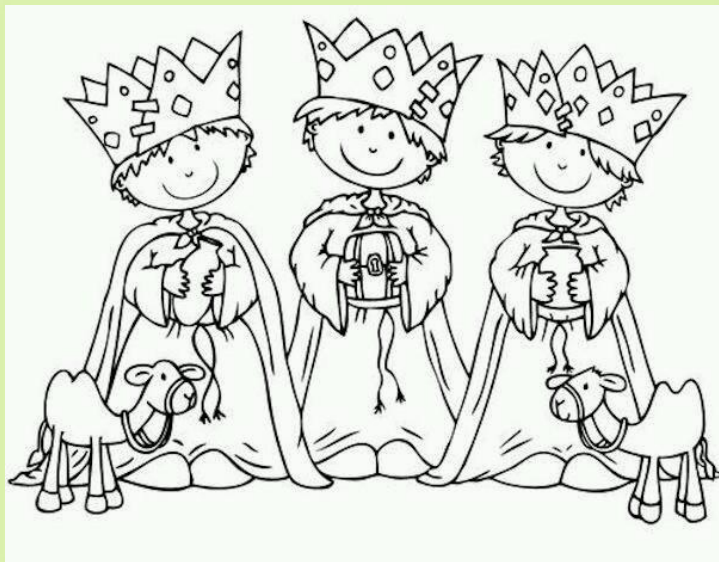

Pripravila: Katarína Tulejová, 6. B

TRAJA KRÁLI

6. január

Typická je pre tento posledný deň vianočného obdobia **koleda – obchôdzka kňaza** so sprievodom po domácnostiach. Svätí domy a byty svätenou vodou a na zárubne dverí píše začiatkové písmená mien troch mudrcov G + M + B a rok koledy. Známa je aj obchôdzka chlapcov oblečených v dlhých bielych košeliach s korunkami na hlave, ktorí predvádzajú a spievajú trojkráľovú hru – novozákonný príbeh opisujúci návštevu Troch kráľov z východu, Gašpara, Melichara a Baltazára. Prichádzajú sa pokloniť narodenému Ježišovi Kristovi. Gašpar prináša Ježiškovi kadidlo ako symbol úcty a modlitby, Melichar zlato, ktoré symbolizuje majetok, a Baltazár myrhu, ktorá je symbolom zdravia.

*Na Tri krále zima stále.
Trojkráľovú zimu vlk nezožerie.*

MY TRI KRÁLE

**My tri krále, prišli sme k vám,
šťastia, zdravia prajeme vám.**

**Šťastia, zdravia dlhé letá,
lebo ideme zďaleka.**

**Zďaleka je cesta naša,
do Betléma myseľ naša.**

**Do Betléma pospiechajme,
toho kráľa privítajme.**

**Vítaj kráľu slávy večnej,
príjmi tieto dary vďačne.**

**Zlato, kadidlo aj myrhu,
tebe prinášame vieru.**

THE GINGERBREAD MAN STORY

Long ago there lived an **old couple**. One day the old woman cooked a gingerbread cookie in the shape of a man. As soon as the gingerbread man was cooked, he jumped out of the tin and ran out of the tin and ran out of the open window, shouting: „Don't eat me!“ He ran away as fast as he could.

The old couple tried to chase the gingerbread man but he was too fast from them. Soon a hungry **pig** saw the gingerbread man and said: “Stop! I would like to eat you.” He too joined the chase. The gingerbread man was too fast and said: „You can't catch me! I am the Gingerbread Man“.

A little futher, a hungry **cow** saw the gingerbread man and said: „Stop! I would like to eat you. “ She too joined the chase. „You can't catch me! I am Gingerbread Man,“ said the gingerbread man. Next, he met a **horse**. The horse too joined the chase.

Finally, the gingerbread man came to a river and stopped as the river could make him soggy. A clever **fox** came by and wanted to eat him up, but he pretended to be nice and offered help to the gingerbread man. He asked the gingerbread man to climb on his head so that he could take him across the river. The gingerbread man was so scared of water that he agreed.

As soon as they reached the other side, the fox tossed up the gingerbread man in the air. He opened his mouth and ate him up. That was the end of the Gingerbread Man.

<http://www.bedtimestories/gingerbread-man-story/amp>

Mária Sontagová, The Teacher

YOU'LL NEED:

350g plain flour
1 tsp bicarbonate of soda
100g softened butter
2 tsps. ground ginger
175g soft light brown sugar
1 egg
4 tbsps. golden syrup
Currants or icing tubes to decorate

TO MAKE:

1. Grease a large baking tray and pre-heat the oven to 190°C/gas mark 5.
2. Mix flour, bicarb and ginger in a mixing bowl and rub in the butter.
3. Add sugar and syrup and stir in the egg to form a firm dough.
4. Roll out dough to ½ cm and cut out shapes with a cutter.
5. Place men on the tray, leaving space between them for spreading while cooking.
6. Bake for 15 minutes until golden brown.
7. Cool on a wire rack before decorating with currants or piped icing.

<https://www.persil.com/uk/dirt-is-good/games/make-your-own-gingerbread-men.html>

HOVORME O JEDLE

AKO SA OVOCIE A ZELENIA URAZILI

Filip Hasara, 6. C

Keď sa Janko vrátil zo školy domov, v kuchyni na stole našiel plnú misu ovocia a zeleniny. Zachmúrene sa na ňu pozrel a zašomral: „To tu nemohla stáť plná misa sladkostí?“ Babka, ktorá bola v tej chvíli dnu, sa zarazila a zavolala Janka k sebe: „Pod', vnúčik, poviem ti príbeh, hovorí o odmietnutom ovocí a zelenine.“

Kedysi dávno žil jeden Fero. Pri dome mali jeho rodičia veľkú záhradu, kde si rástli ovocie a zelenina vedľa seba ako brat a sestra. No už dlho si na nich nikto nepochutnal. Rozhodli sa, že utečú zo záhrady tam, kde si ich budú vážiť a budú pre niekoho užitoční. Takto svorne jablká a hrušky, kapusta a paradajky utiekli do lesa. Keď Ferkovi rodičia vyšli na záhradu, s hrôzou zistili, že je prázdna. „Ferko, synček náš, predstav si, že všetko zo záhrady zmizlo – ovocné stromy i zelenina v hriadkach. Musíme ich ísť pohľadať!“ zúfalo zalamovali rodičia rukami.

Ferko vystrašene pozeral a húdol si: „To iste preto, že som nechcel jesť zdravé vitamíny.“ V duchu ho hrýzlo svedomie: „Čo ak som to zavinil ja?“ Pozorne sa obzeral okolo seba. Zbadal podozrivé stopy, ktoré viedli k lesu. Kráčal popri nich - hlbšie a hlbšie do lesa, až... „Veď to je naša jablň a tamto sú kapusta a paradajky a....!“ nachádzal postupne stratené ovocie i zeleninu. Nebolo to ľahké, lebo zelenina bola zarastená burinou, ovocie na zemi pohnilo... Začalo mu byť potravín ľúto. „Prečo ste sa odsťahovali z našej čistej záhrady?“ zvedavosť ho prinútila spýtať sa, aj keď sa trochu bál odpovede.

Odpovedali: „Báli sme sa, že u vás nás už nikto nepotrebuje.“

Ferko ich presviedčal s plačom: „Ale veď vy ste užitoční, vaše vitamíny sú dôležité pre naše telo.“

„Tak sa môžeme vrátiť späť?“ neisto sa pýtali zeleninka i ovocie po jednom.

„Samozrejme, potrebujeme vás a tu by vás udupala zver, máte tu málo slnka. Sľubujem, že už si vás budem viac vážiť!“ Ferko zastavil plač a rozhodne presviedčal kapustu, paradajky, jablň i hrušku...“

„Babka,“ Janko prerušil babkino rozprávanie, „a vrátili sa ovocie a zelenina na Ferkovu záhradu?“

„Čo myslíš, Janko?“ odpovedala babka otázkou.

„Ja myslím, že áno,“ vyjadril Janko svoje presvedčenie.

„Iste, Janko, veď ovocie a zelenina patria k človeku. Ten sa o ne stará a ony ho obdarujú svojimi plodmi. Ale tie si musíme vážiť. Žiadna sladkosť nenahradí chutné ovocie a čerstvú zeleninu,“ babka nezabudla na typické ponaučenie.

Tento babkin príbeh Jankovi pomohol. Sľúbil si, že už nebude odmietat' ovocie, zeleninu. Na sladkosti pri nich ani nepomyslí. Hneď utekal do záhrady, naoberal plný košík šťavnatých dobrôt. A babka? Len sa šťastne usmievala, akého má múdreho vnúčka.

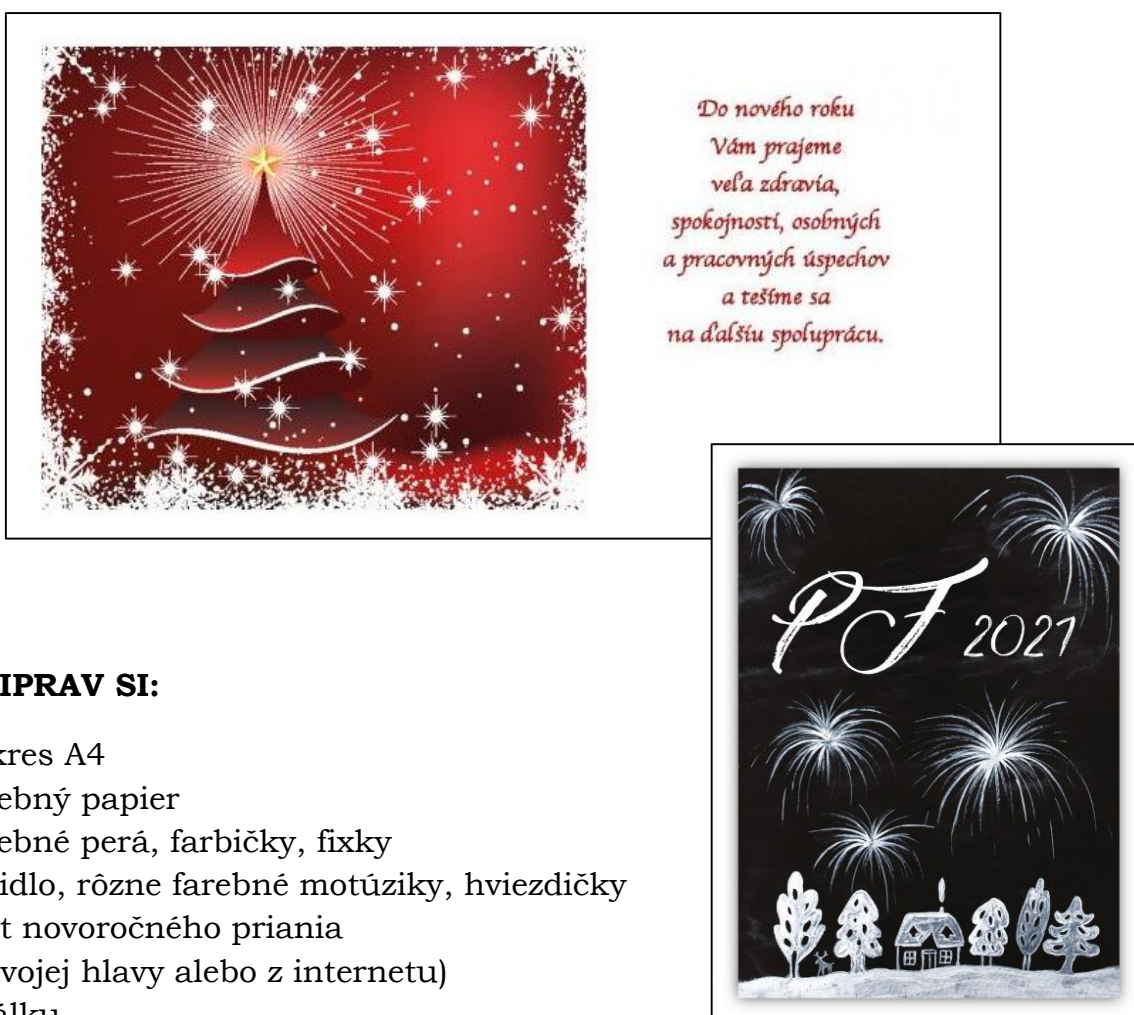
NOVOROČENKA

Novoročenka alebo péefko je kartička, pozdrav alebo emailová správa s práním do nového roku.

Obsahuje výraz „PF“, ktorý pochádza z francúzskeho jazyka. Pour féliciter znamená „pre šťastie“.

Novoročenky tvorili a tvoria výtvarní umelci, no dnes ich môžeme kúpiť či urobiť v počítači. V posledných desaťročiach si ich vzájomne posielajú na prahu nového roka najmä obchodní partneri.

Dá sa vyrobiť aj ručne. Bude mať o to väčšiu hodnotu pre prijímateľa.

PRIPRAV SI:

výkres A4
farebný papier
farebné perá, farbičky, fixky
lepidlo, rôzne farebné motúziky, hviezdičky
text novoročného prania
(z tvojej hlavy alebo z internetu)
obálku

Výkres (biely či farebný) prehni na polovicu. Na prednú stranu nakresli obrázok alebo vytvor novoročnú koláž z farebného papiera a motúzikov či ozdobných hviezdičiek, srdiečok a vločiek. Dovnútra napíš novoročné pranie, pridaj „PF 2022“, vlož do obálky, na ktorú napíšeš meno a adresu prijímateľa. Novoročenku zašli poštou alebo zanes osobne. Určite adresáta poteší.

SVIATOČNÁ POÉZIA

PRE JEŽIŠKA

Ježiško, Ježiško,
Ty rád nás máš i mávaš.
Ježiško, Ježiško,
Ty na celý svet pozor dávaš.

Keď sme sami,
Ty si s nami.
Nemáme sa báť.
Ty si pri nás,
pomáhaš nám
a my môžeme sa hrať.

Ježiško, my sme šťastní,
že Ťa máme.
Keby sme Ťa nemali,
ležali by sme smutní v tráve
a myslou Ťa hľadali.

Ježiško,
často na Teba
spomíname.
Hlavne v nedeľu na omši,
keď sa s Tebou
rozprávame.

VIANOČNÁ

Keď je november, tak vieme,
že čas Vianoc sa už blíži.
Adventný veniec uvijeme,
kým nám na dvore zasneží.

Prešli štyri adventné nedele,
máme vianočný stromček.
Vonku je nasnežené,
útulný je náš domček.

Vianoce sú už tu!
Oblátky s medom si dáme.
Potom ešte kapustnicu
a na darčeky počkáme.

Prskavky si zapálime
a darčeky rozbalíme.
Takto radosť všetci máme
a veselé Vianoce zaželáme
celej zemi.

BARBORA ANDIĽOVÁ, 5. C

HOVORME O JEDLE

NAJLEPŠIE OVOCIE A ZELENINA RASTIE ZA ROHOM

Marianna Majdáková, 9. A

Voľakedy dávno, keď sa ešte ľudia riadili pravidlom „postav dom, zasad strom“, som sa ocitla v záhrade manželov Jožka a Zuzky. Som jablonka Simonka a dnes vám rozpoviem svoj životný príbeh.

Do pánovej záhrady som sa dostala ako maličký výhonok, avšak s láskou, akou sa o mňa Jožko a Zuzka starali, som mocnela. Už v máji som krásne zakvitla. Rok čo rok som bola krajšia a silnejšia. Pamätám si, ako sa pod mojou korunou po prvýkrát pobozkali. Už na jeseň sa tešili z mojich prvých plodov. Od začiatku ich nebolo veľa, ale boli chutné a šťavnaté. Onedlho v našom sade pribudlo aj veľa ďalších ovocných stromov - broskynka Marienka, hruštička Anička, čerešňa Adelka a slivka Silvinka.

V jednom roku sa záhradou začalo ozývať aj niečo iné ako je včelí bzukot alebo kikiríkanie kohúta. Bol to detský plač malej Zdenky, nového člena rodiny. Tak, ako sa s láskou starali Jožko aj Zuzka o svoj záhon, na oplátku naše koruny poskytl pre malú Zdenku tieň, kde mohla pri štebote vtáčikov v pokoji mocnieť a rásť. Mamička jej z našich plodov varila chutné a zdravé prikrmy. Každý rok som sa tešila na jeseň, kedy mňa a naše kamarátky zbavili najväčšej pýchy, našich plodov. Krásne vypestované ovocie slúžilo našim majiteľom celú zimu a jar. Časom, keď Zdenka podrástla, robila nám v sade veľkú radosť. Bolo počuť veselý krik malých detí, ktoré si na našich konároch postavili hojdačky či všelijaké domčeky. Bolo krásne sledovať, ako si títo drobci pochutnávali na zrelých čerešniach, slivkách, broskyniach.

Jedného dňa nastal v našom sade veľký zvrät. Jozef dostal prácu v meste a celá rodinka sa odsťahovala. Začali žiť v paneláku na sídlisku. Najhoršie bolo, že každú jeseň naše plody opadli, postupne hnili na zemi a začali nás napádať škodcovia. Zuzka a Jožko už nemali popri práci čas navštevovať sad, ale jednoduchšie pre nich bolo zájsť do obchodného domu a nakúpiť ovocie a zeleninu tam. Ovocie vyzeralo krásne vo vysvietených regáloch, no chuť nebola tá istá.

HOVORME O JEDLE

Ovocie a zelenina do našich supermarketov cestujú z rôznych krajín týždeň, dokonca až mesiace. O čerstvosti nemôže byť ani reč. Ovocné stromy sú chemicky ošetrované - či už z dôvodu skoršieho dozretia alebo proti rôznym škodcom, ktoré napádajú stromy. Takéto ovocie v kuchyni Zuzane a Jozefovi dlho nevydržalo. Začalo hniť už hneď po kúpe. Ani malej Zdenke toto ovocie nechutilo. Nebavilo ju ani dôkladne ho poumývať, ako od nej mama stále vyžadovala. Nechájala to, veď z ich sadu ovocie nebolo potrebné tak dôkladne umývať. Bolo smutné vidieť, že doba sa takto zmenila. Všetko, čo si vedeli vypestovať sami svojou prácou, húževnatosťou a starostlivosťou, teraz jednoducho kupovali v obchode. Majitelia dvorov radšej čas a energiu venovali trávniku alebo okrasnej záhrade. Kde sa stratili všetky sady?

Ľudia sa radi hrdia tým, že zdravo žijú a že konzumujú veľa „bio“ ovocia a zeleniny, za ktoré si priplácajú nemalé peniaze. Ale ako je to v skutočnosti? Je to všetko naozaj také zdravé?

Môj príbeh však ešte nekončí. Po čase strávenom v meste sa Jožko so Zuzkou vrátili opäť do svojej chalupy. Prišla s nimi aj Zdenka, ktorá medzičasom poriadne vyrástla. Keď videli, v akom stave je ich sad, veľmi ich pichlo pri srdci. Pustili sa priamo do práce. Orezali naše konáre, pohrabali staré lístie, pokosili trávu. Veľmi sme sa tešili z ich návštevy. Staré hojdačky a domčeky nahradila veľká hojdacia sieť, na ktorej sa Zdena pripravovala na prijímacie skúšky na vysokú školu. Naše koruny jej zasa poskytli dostatočnú ochranu pred slnkom. Pri učení si zvykla odtrhnúť slivku či broskyňu. Zdenka pri tom nezabudla podotknúť: „Chutia naozaj výborne. Nedajú sa porovnať s tými zo supermarketu.“ V jeseni sme zažili znova ten krásny pocit ošetrovateľa. Naše plody zaplnili prepravky v pivnici. Varil sa džem a zaváralo sa. Všetky naše plody sa zužitkovali, boli naozaj bio a boli zdarma.

Teraz je zo mňa veľmi stará, ale spokojná jablň. Moja koruna je obrovská. Prežila som všelijaké chvíle, dobré aj zlé obdobia. Verím, že moje plody budú naďalej chutiť Zuzke a Jožkovi, z ktorých sa teraz už stali starí rodičia a tešia sa zo svojho vnúčika Jakubka.

HOVORME O JEDLE

Jedného dňa mama prišla zo záhrady a priniesla Milanovi ovocie.

„Jedz,“ povzbudzovala mama syna, „ovocie je veľmi zdravé!“

Milan jej odpovedal: „Nemám rád ovocie, nechutí mi.“

No mama neustúpila: „Neodídeš od stola, kým nezješ aspoň jedno jabĺčko!“

Milan si však nedal povedať. Keď sa mama trochu vzdialila a dobre Milana nevidela, nenápadne zobral ovocie a hodil ho do koša. Potom už mohol odísť. Šiel teda do izby a nenápadne sa prepchával sladkosťami, ktoré mal potajomky uložené ešte od sviatku narodenín.

Mama odišla pracovať do záhrady a Milanovi nariadila, aby si urobil domáce úlohy, že o chvíľu ich príde skontrolovať. Keď sa mama vrátila, našla Milana ako leží v posteli: „Mamííí, mne je zle!!!“

„Teplotu nemáš,“ povedala mama po kontrole Milanovho čela.

„Čo ťa bolí?“ zisťovala.

„Bruchóóó,“ s plačom priznával Milan.

„Z ovocia...?“ nechápala mama, „počkaj, pozriem nejaké lieky od bolesti.“

Mama odbehla a o chvíľu sa vrátila. V rukách držala obaly od čokolád: „Toto som našla v koši.“

„A ešte toto,“ z vrečka vytiahla jablko a hrušku.

„Nemôžeš sa čudovať, že ti je zle,“ povedala mama rozhodne. Rýchle vyhľadala lieky na pretrávenie, kým Milan si v duchu hovoril: „Už nechcem sladkosti ani vidieť!“

„Mami, mala si pravdu,“ prišiel Milan za mamkou, keď sa mu trochu uľavilo, „radšej si dám zdravé ovocie...“

„...a zeleninu,“ doplnila mama a položila pred Milana teplú zeleninovú polievku a čakala, ako zareaguje.

„Ovocie a zelenina – pochúťky z našej záhrady,“ povedal Milan spokojne a s chuťou sa pustil do polievky.

MILANOVA ZÁVISLOSŤ

Martina
Raplíková

6. C

VARTE S NAMI

RYBACIA POLIEVKA s lečom a zemiakmi

Vyskúšajte polievku z našej školskej jedálne. Uvarili ju začiatkom decembra tieto milé dámy.

POTREBUJEME (pre 4 osoby):

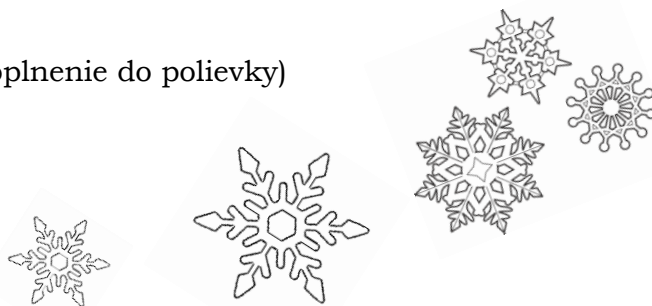
vodu (podľa potreby, na varenie zemiakov a doplnenie do polievky)

300 g rybieho filé

soľ, olej, 1 väčšiu cibuľu

0,7 l sterilizovaného leča

3 - 4 ks zemiakov

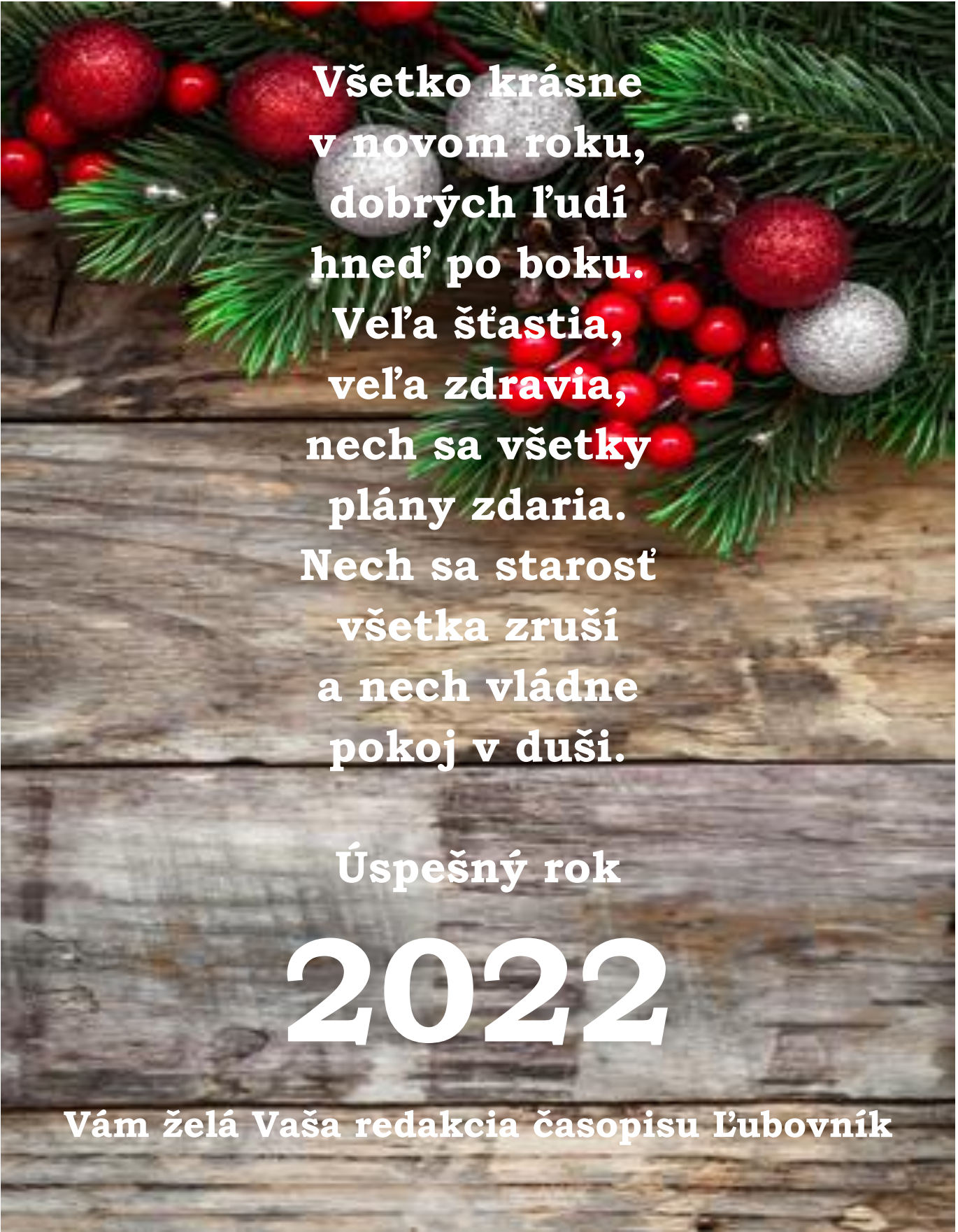
AKO NA TO:

1. Na oleji speníme očistenú pokrájanú cibuľu, pridáme pokrájané filé, soľ, lečo a krátko podusíme. (Sterilizované lečo môžeme nahradiť čerstvou paprikou a paradajkami.)
2. Do horúcej vody dáme uvariť ošúpané, umyté a na kocky pokrájané zemiaky.
3. K uvareným zemiakom pridáme podusenú rybu s lečom, doplníme potrebným množstvom vody a varíme 20 minút.
4. Podávame v miske či hlbokom tanieri. Prajeme dobrú chuť!

Milým tetám kuchárkam vianočné vinše zaspievali koledníci pod vedením p. uč. Ivany Čechovej.

NA KONIEC I NA ZAČIATOK

Všetko krásne
v novom roku,
dobrých ľudí
hneď po boku.
Veľa šťastia,
veľa zdravia,
nech sa všetky
plány zdaria.
Nech sa starosť
všetka zruší
a nech vládne
pokoj v duši.

Úspešný rok

2022

Vám želá Vaša redakcia časopisu Ľubovník